

Leren van latino's

Zuid-Amerikaanse zendingsbeweging houdt Nederlandse kerk spiegel voor

We lijken er nog niet zo heel veel van te merken, maar toch vinden er enorme veranderingen plaats in de kerk van Christus wereldwijd. Veel lokale gemeenten in Nederland zijn betrokken bij zending. Veel jonge Nederlandse christenen getuigen van Jezus elders in de wereld. Tegelijk zien we dat kerken op het zuidelijke halfrond óók het laatste hoofdstuk van Matteüs lezen en discipelen van Jezus willen maken in Afrika, Azië, Latijns-Amerika én Europa! Wat kunnen wij in Nederland leren van de latino zendingsbeweging?

Spaans in de hemel

Als afgevaardigde van de Evangelische Zendings Alliantie (EZA) bezocht ik in november 2006 een zendingsconferentie van Latijns-Amerikaanse kerken en organisaties (verenigd in *Comibam*). We waren met ruim 2000 mensen (bijna allemaal latino's) bijeen in Granada, Spanje. Rondlopend op deze conferentie was het niet moeilijk voor te stellen dat we in de hemel Spaans spreken! De getallen liegen er niet om. Er wordt gesproken over zo'n 70 miljoen evangelische christenen in Zuid-Amerika en 7500 zendingswerkers bereiken zo'n 1500 bevolkingsgroepen met het goede nieuws. Zo zijn in Spanje latino christenen nu al vaak in de meerderheid in veel protestantse gemeenten.

Evangelie terug naar Europa

Het was natuurlijk niet zonder betekenis dat deze bijeenkomst in Spanje werd gehouden. Niet echt economisch om tweeduizend Zuid-Amerikanen deze kant op te vliegen, maar wel strategisch en wellicht zelfs historisch. In Granada kreeg Columbus de goedkeuring van de Spaanse kroon voor de ontdekkingsstocht naar Amerika. Via die route kwam ook het christendom naar Zuid-Amerika. Nu is het tijd voor een omgekeerde beweging: de latino kerken willen het Evangelie terugbrengen naar het 'postchristelijke' Europa. Staan wij als Nederlandse kerken open voor hulp vanuit het Zuiden?

De conferentie had in Spanje zelf jammer genoeg weinig impact. Vanwege gebrekkige communicatie van de organisatie met de Spaanse kerken waren veel Spaanse gemeenten en organisaties zich niet bewust van deze grote bijeenkomst in hun achtertuin. Een gemiste kans.

Lijden hoort bij navolging

Tijdens de conferentie werd er nadrukkelijk gesproken over lijden als onderdeel van de navolging van Christus: "Zending begint aan de voet van het kruis. In het zendingswerk kun je niet om lijden, vervolging en onderdrukking heen", aldus David Ruiz, één van de Comibam-leiders. Er waren getuigenissen van latino zendingswerkers in gesloten landen die geconfronteerd werden met tegenstand en

vervolging. Toch was dat geen reden om op te geven. Integendeel, de passie om heel de wereld met het goede nieuws te bereiken leek er juist sterker door te worden. Is dit een boodschap die wij als Nederlandse christenen nog willen horen? Of laten we deze bijbelse notie van lijden om de naam van Christus liever rusten, "omdat we er in onze situatie niets mee kunnen"? Jezus zei: "Wie niet zijn kruis op zich neemt en mij volgt, is mij niet waard" (Matt. 10:38). Een latino broeder zou ons kunnen vragen: Als je niet concreet kunt maken wat dat kruis in de navolging van Jezus betekent, neem je dan die navolging wel serieus?

Geen succes maar gehoorzaamheid

Ook in Zuid-Amerika verslaat de 'succes-theologie' z'n duizenden. Het gaat dan om het idee dat zegen gelijk is aan welvaart, geluk, gezondheid en succes. Carlos Scott, de nieuwe leider van de Comibam-beweging, wil met dat idee afrekenen. Hij riep de aanwezigen op om aan zelfonderzoek te doen en in de gemeenten bijbels gefundeerd onderwijs en gezond leiderschap centraal te stellen. Scott benadrukte de gehoorzaamheid aan Gods woord. Of die gehoorzaamheid samen valt met succes, is uiteindelijk niet belangrijk: "Als kerk in Latijns-Amerika maken we deel uit van Gods zending. We moeten telkens weer luisteren naar Gods stem en Hem volgen. Het gaat daarbij niet om resultaten, maar om gehoorzaamheid".

Een woord als 'gehoorzaamheid' lijkt niet goed meer te passen in onze cultuur die de nadruk legt op emotie en zelfverwerkelijking. Wat doen we als Nederlandse christenen met het radicale voorbeeld van Jezus die "...gelijk [werd] aan een mens. En als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis" (Fil. 2:8)?

Zuid-Zuid relaties

Opvallend op de conferentie in Spanje was dat kerken in Latijns-Amerika via een zendingswerker direct contact leggen met kerken en organisaties in Afrika en Azië. Tijdens de bijeenkomst heb ik latino werkers gezien die dienen in landen als India, Marokko en Senegal. Zo worden er contacten gelegd vanuit het Zuiden (Latijns-Amerika) náár het Zuiden (Afrika en Azië). In die relaties is er sprake van een zekere economische en culturele gelijkwaardigheid. Meer gelijkwaardig in elk geval dan de relatie tussen bijvoorbeeld een welvarende stadskerk in Noord-Amerika en een arme plattelandsgemeente in Zuid-Oeganda. Het wordt duidelijk dat kerken en organisaties in Europa en Noord-Amerika een steeds kleinere rol gaan spelen. We moeten er maar aan gaan wennen dat de kerk in Europa en Noord-Amerika steeds minder dominant wordt als het gaat om de agenda van de wereldkerk. Zijn we bereid een dienende houding aan te nemen en broeders en zusters in het Zuiden te volgen?

Alleen maar 'Gloria a Dios'?

Zijn er dan geen vraagtekens te zetten bij de zendingsbeweging uit Zuid-Amerika? Kunnen zij ook nog iets van óns leren of moeten wij alleen van hen leren? Natuurlijk

zijn er vraagtekens te plaatsen bij sommige zaken. De spreekwoordelijke Zuid-Amerikaanse passie en emotionaliteit gaan soms ten koste van nuchterheid en gezond verstand. Verder vond ik het zorgelijk dat er tijdens de 4-daagse conferentie geen enkele stevige bijbelstudie in het plenaire programma zat. Ook lijkt men soms zo overtuigd van de eigen visie dat dit ten koste gaat van samenwerking met anderen en ten koste van de aandacht voor bestaande structuren in de landen waar men werkt. Natuurlijk kan de kerk in Zuid-Amerika ook van ons leren, maar dat vraagt van beide kanten om een bereidheid elkaar als broeder en zuster te aanvaarden in het ene lichaam van Christus.

Lichaam van Christus wereldwijd

Want daar draait het allemaal om: de wereldwijde kerk die het goede nieuws van het Koninkrijk verkondigt. Als we dát doel voor ogen houden met daarbij het beeld van de kerk als lichaam, dan kan de 21ste eeuw nog een bijzondere periode worden. Dan mag de kerk in Nederland een hand zijn en de gemeente in Bolivia een oor. De Ethiopische gemeente van Jezus is het oog en de vergadering van gelovigen in Chiang Mai de neus. "Ieder deel draagt naar vermogen bij tot de groei van het lichaam, dat zo zichzelf opbouwt door de liefde" (Ef. 4:16). Een geweldig perspectief. Daarvoor moeten we onze trots maar opzij zetten en Zuid-Amerikaanse zusters en broeders warm omhelzen als zij ons komen helpen om missionaire gemeente van Jezus in Nederland te zijn!

www.comibam.org

www.eza.nl

Jaap Haasnoot is beleidsmedewerker bij de Evangelische Zendings Alliantie (EZA).

© EZA, 2006